

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas klimata politikas aktualitātes

2020. gada 5. februāris

Tikšanās ar Latvijas Pašvaldību savienību

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas stratēģija **klīmatneītrālītātes** sasniegšanai līdz 2050. gadam

- **Klīmatneītrālītāte** – stāvoklis, kurā cilvēka darbība rada «nulles» neto ietekmi uz klīmata sistēmu
- Š.g. 28. janvārī Stratēģija apstiprināta Ministru kabinetā
- Vīzijas dokuments, ietvardokuments politikas plānotājiem, ko plānots īstenot caur sekojošiem Nacionāliem enerģētikas un klīmata plāniem

Risinājumi virzībā uz klīmatneītrālītāti

CO₂ piesaistes
palielināšana

Visaptveroša
energoefektivitāte

Resursefektīvs
un videi
draudzīgs
transports

Ilgospējīga
enerģētika

Ilgospējīgs
patēriņš un
ražošana

Ilgospējīga
lauksaimniecība
un mežsaimniecība

Nodokļu
sistēmas
zaļināšana

Pētniecība un
inovācijas
oglekļa
mazietilpīgās
tehnoloģijās

Ilgospējīgas
pašvaldības
un pilsētvide

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**SEG un
klimatnoturīguma
mērķu sasniegšana**
vairumā aspektu
nenozīmē jaunu
pasākumu īstenošanu,
bet gan **prasa pieejas
maiņu līdzšinējām
rīcībām!**

Vairums iedzīvotāju
dzīvo (Latvijā
2017.gadā **68%**) un
**vēl vairāk strādā
pilsētās**

**Pašvaldībām ir labas iespējas palīdzēt SEG un
klimatnoturīguma mērķu sasniegšanai, jo tā kā tām ir
daudzas **potenciālas lomas** enerģētikas sektorā,
pašvaldībām ir arī īpaša loma enerģētikas politikā un tās var
risināt problēmas kompleksi**

Ēku
apsaimnie-
košana

Komunālie
pakalpojumi

Sabiedriskais
transports

Attīstības
plāni

Konsultācijas,
izglītošana

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldību loma klimatneitralitātes sasniegšanā

Pašvaldības:

- **dod ieguldījumu** klimata pārmaiņu mazināšanā, **apzinoties** savu faktisko **radīto ietekmi** uz klimata pārmaiņām
- aktīvi **piedalās “pašvaldības mācās no pašvaldībām” iniciatīvās**, izvirzot ambiciozus SEG samazināšanas mērķus un savstarpēji daloties pieredzē to sasniegšanai
- plāno un īsteno tādus **teritoriālplānošanas pasākumus**, kas veicina vispusīgi organizētu un kompleksu pilsētu apkaimju izveidi
- attīstīta **transportmijas** (*park and ride*) infrastruktūru, **multimodālos** centrus un **sabiedriskā transporta** sistēmas, **koplietošanas transporta** iespējas, kā arī nemotorizēto transportlīdzekļu infrastruktūru
- plaši izmanto **digitālos risinājumus**, t.sk., lietu internetu (*Internet of things - IoT*)
- veido elastīgu pilsētvidi, veidojot **augstas noturības spējas**, piedzīvojot dažādus antropogēnus un dabiskus satricinājumus
- attīsta „**zaļās**” **infrastruktūras** risinājumus un lokālo **AER ne-emisiju tehnoloģiju** izmantošanu pilsētvidē
- **sniedz** māsaimniecībām pastāvīgu **informatīvo atbalstu** attiecībā uz energoefektivitātes un AER izmantošanas risinājumiem un iespējām

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam (NEKP)

- Ilgtermiņa enerģētikas un klimata politikas plānošanas dokuments, kas **apstiprināts 28.01.2020.** MK sēdē.
- Plāna ilgtermiņa **vīzija** ir ilgtspējīgā, konkurētspējīgā un drošā veidā **veicināt ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstību.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Izvirzītie NEKP dekarbonizācijas mērķi

Politikas rezultāts katrā Plāna dimensijā	ES		Latvija		
	mērķa vērtība		faktiskā vērtība	mērķa vērtība	
	2020	2030	2017	2020	2030
1.1. SEG emisiju samazināšanas mērķis (% pret 1990.g.)	- 20	- 40	- 57	-	- 65
1.1.1. Ne-ETS darbības (% pret 2005.g.)	- 10	- 30	+ 7	+ 17	- 6
1.1.2. ZIZIMM uzskaites kategorijas (milj.t.)	-	0	-	0	- 3,1
1.1.3. Transporta enerģijas aprites cikla SEG emisiju intensitātes samazinājums (%)	6	6	0,8	6	≥ 6
1.2. Enerģijas, kas ražota no AER īpatsvars enerģijas bruto gala patēriņā (%)	20	32	39	40	50
1.3. Enerģijas, kas ražota no AER, īpatsvars enerģijas bruto galapatēriņā transportā (%)	10	14	2,5	10	7
1.4. Moderno biodegvielu & biogāzes īpatsvars enerģijas bruto galapatēriņā transportā (%)	-	3,5	0	-	3,5 ₆

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

NEKP rīcības virzieni

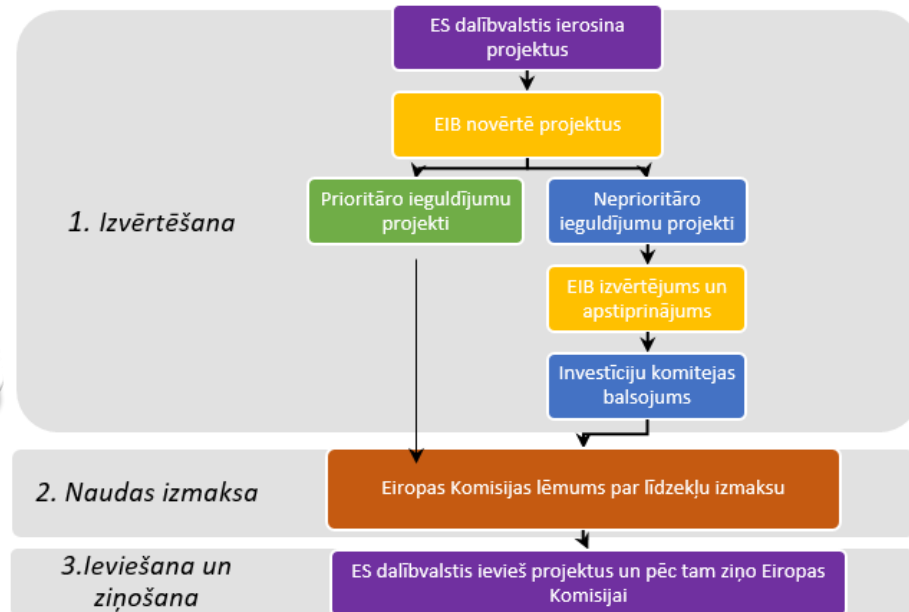
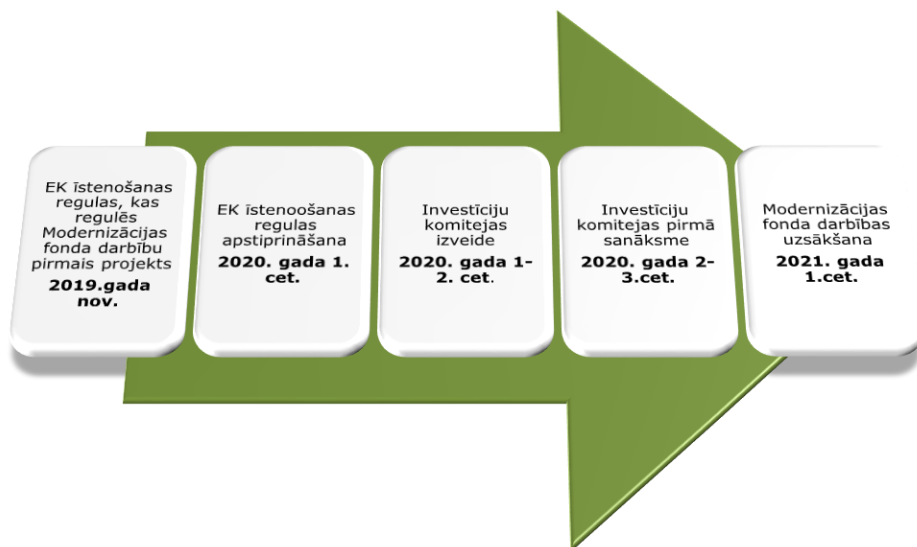
- **Ēku energoefektivitātes** uzlabošana
- **Energoefektivitātes** uzlabošana un **AER tehnoloģiju izmantošanas** veicināšana siltumapgādē un aukstumapgādē
- **Ne-emisiju tehnoloģiju** izmantošanas veicināšana **elektroenerģijas ražošanā** un **rūpniecībā**
- Ekonomiski pamatotas enerģijas pašražošanas, pašpatēriņa un AE kopienu veicināšana
- **Energoefektivitātes** uzlabošana, **alternatīvo degvielu** un **AER tehnoloģiju** izmantošanas veicināšana **transportā**
- **Enerģētiskā drošība**, enerģētiskās atkarības mazināšana, pilnīga enerģijas tirgu integrācija un **infrastruktūras modernizācija**
- **Atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošanas efektivitātes uzlabošana** un SEG emisiju samazināšana
- Resursu efektīva izmantošana un **SEG emisiju samazināšana lauksaimniecībā**
- Ilgtspējīga resursu izmantošana un SEG emisiju samazināšana un CO₂ piesaistes palielināšana ZIZIMM sektorā
- **F-gāzu izmantošanas samazināšanas veicināšana**
- **Nodokļu sistēmas "zaļināšana"** un pievilcīguma energoefektivitātei un AER tehnoloģijām uzlabošana
- **Sabiedrības informēšana, izglītošana** un izpratnes veicināšana

Modernizācijas fonds (I)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

- Modernizācijas fonds ir ES emisiju tirdzniecības sistēmas (ETS) 4. periodam (2021.-2030.gads) paredzēts finansēšanas mehānisms ar mērķi **atbalstīt oglekļa mazieltīpīgus ieguldījumus enerģētikas sistēmu modernizēšanā, energoefektivitātes palielināšanā un taisnīgas pārejas veicināšanā no oglekļa atkarīgos reģionos.**
- Latvijai pieejamais (2021.-2030.gadā) Modernizācijas fonda finansējums varētu būt ap 112-136 miljoni euro (pie vidējās cenas par emisijas kvotu 25-30,5 euro).**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Modernizācijas fonds (II)

Atbalstāmās aktivitātes

Vismaz 70 % finanšu resursu no Modernizācijas fonda jāizmanto, lai atbalstītu investīcijas:

- elektroenerģijas ražošanā un izmantošanā no atjaunojamiem energoresursiem;
- energoefektivitātes uzlabošanā (izņemot energoefektivitātes uzlabošanu, kas saistīta ar elektroenerģijas ražošanu, kurā izmanto cieto fosilo kurināmo), t.sk. transporta, lauksaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas nozarēs, kā arī ēkās;
- enerģijas uzglabāšanā;
- energotīklu, tostarp centralizētajā siltumapgādē izmantoto cauruļvadu, un elektropārvades tīklu modernizēšanā un starpsavienojumu palielināšanā starp ES dalībvalstīm;
- taisnīgai pārejai no oglekļa atkarīgajos reģionos saņēmējas ES dalībvalstīs, ar mērķi tādējādi atbalstīt darba ņēmēju pārcelšanu, pārkvalificēšanu un kvalifikācijas celšanu, izglītību, darba meklēšanas iniciatīvas un jaunuzņēmumus, veidojot dialogu ar sociālajiem partneriem.

Atbalstu nedrīkst sniegt enerģijas ražotājiem, kas izmanto cieto fosilo kurināmo.

Saskaņā ar VARAM iesniegto informatīvo ziņojumu Ministru kabinetā - Modernizācijas fonda līdzekļi būtu jākoncentrē uz investīcijām ne-ETS sektora* problemātiskajos virzienos.

*emisijas tirdzniecības sistēmā neiekļautās darbības

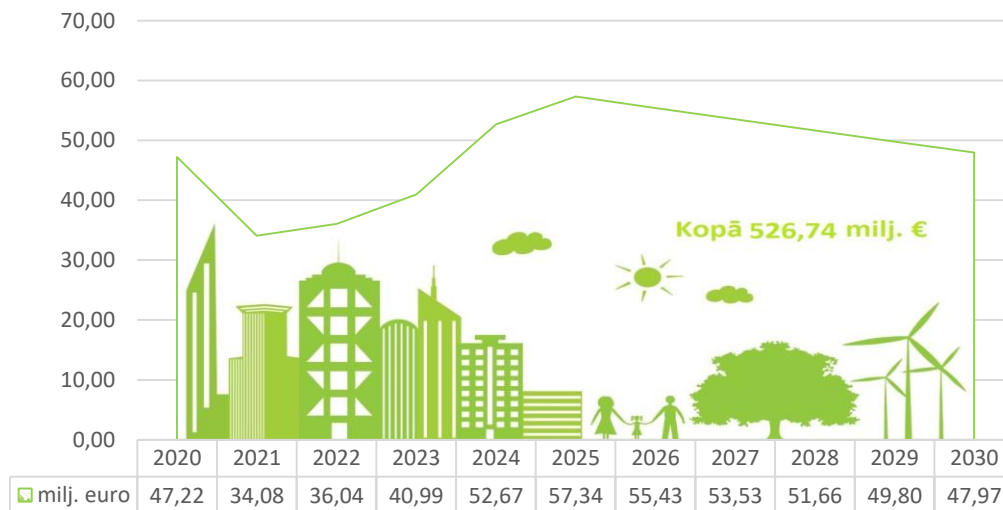
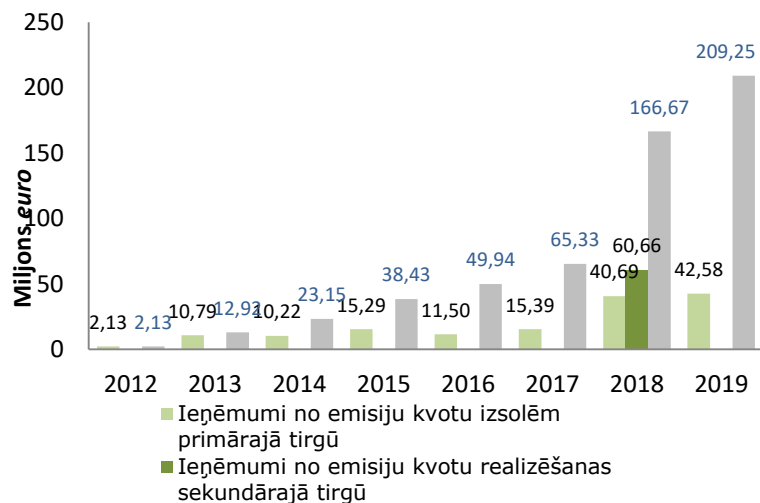

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenti (I)

Likumā "Par piesārņojumu" noteikts, ka **izsoļu ieņēmumus izmanto, lai mazinātu klimata pārmaiņas un nodrošinātu pielāgošanos klimata pārmaiņām.**

Apstiprinātajos četros EKII projektu konkursos noslēgti līgumi (spēkā esoši uz 31.12.2019.) par projektu īstenošanu par kopējo summu 48 526 946,26 euro apmērā.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Emisijas kvotu izsolīšanas instruments (II)

VARAM ir izstrādājusi informatīvo ziņojumu par «Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta darbības stratēģiju» (*šobrīd norisinās diskusijas ministru līmenī*), lai noteiktu EKII darbības mehānismu turpmākajiem gadiem.

Potenciālie projektu atbalsta virzieni:

2020.-2021.g

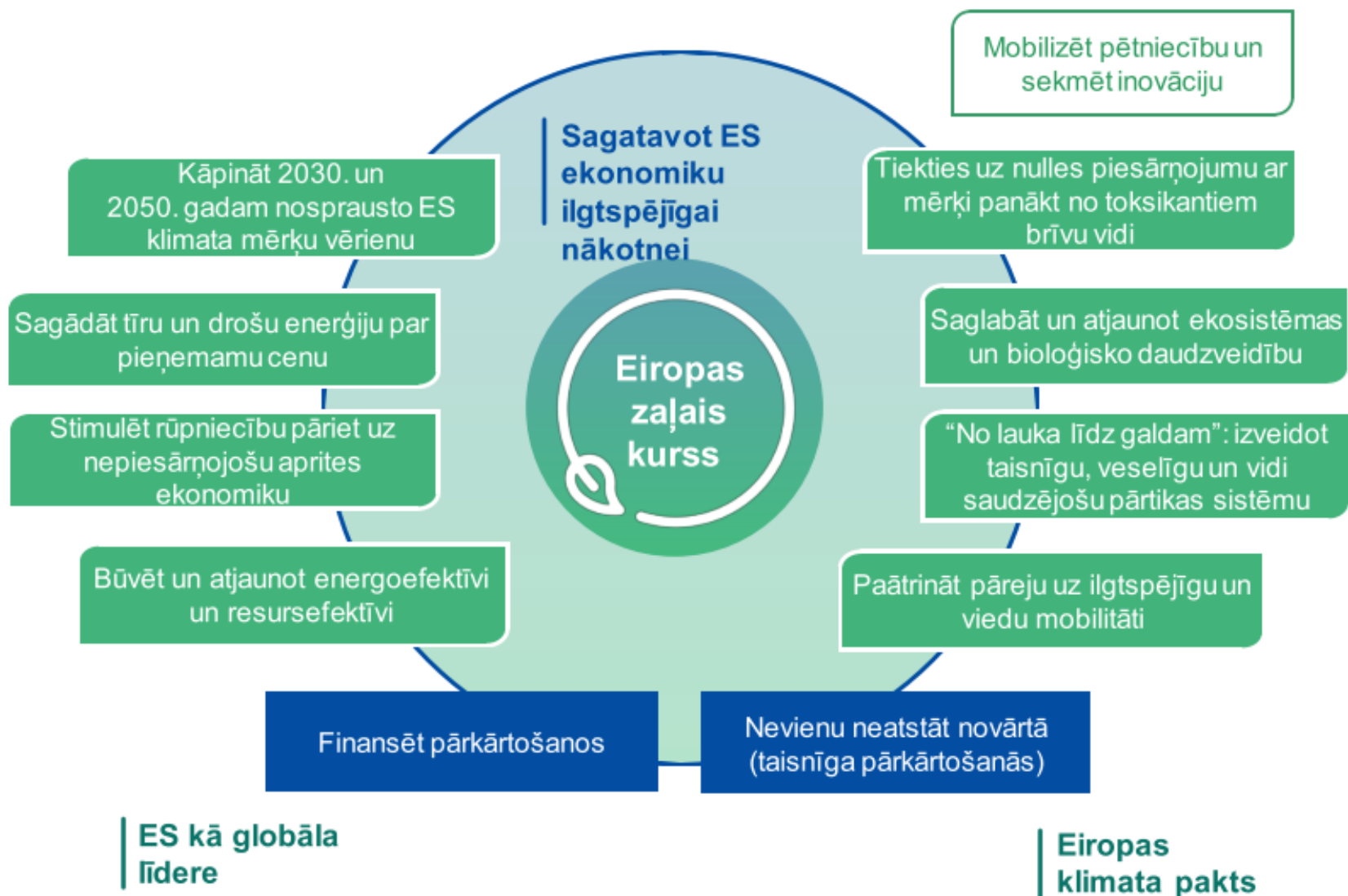
- mazemisiju un nulles emisiju transportlīdzekļu skaita palielināšana valsts pārvaldes iestādēs, sabiedriskajā transportā vai specifiskās saimniecisko darbību jomās ar augstu degvielas patēriņu transportlīdzekļos.
- visaptverošu energoefektivitātes pasākumu īstenošana un inovatīvu klimata tehnoloģiju un risinājumu ieviešana, t.sk. ceturtās paaudzes siltumapgādes sistēmas ieviešana.

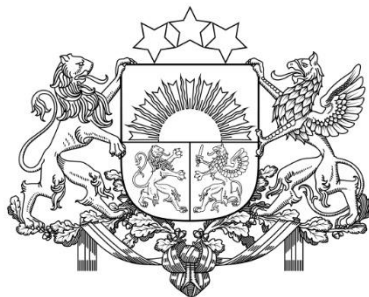
2022.-2029.gads

- Prioritātes tiks identificētas pēc EKII stratēģijas starpposma novērtējuma informatīvo ziņojumu sagatavošanas 2021. gadā un 2025. gadā.

EK Paziņojums «Eiropas zaļais kurss» (11.12.2019)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!
Jautājumi?

www.varam.gov.lv

@klimatam